

Bestaanszekerheid staat ernstig onder druk!

5 november 2021

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Voor ruim 1 miljoen inwoners van Nederland staat de bestaanszekerheid ernstig onder druk. Daarom vraagt de Landelijke Armoedecoalitie¹ hiervoor uw dringende aandacht bij het komende Algemeen Overleg over armoede en schulden op 11 november aanstaande.

1 miljoen mensen leven nu al – veelal langdurig - op het minimum en hebben gemiddeld € 50,- tot € 70,- per week te besteden. Zij worstelen dagelijks met de vraag hoe de rekeningen betaald kunnen worden. Een alleenstaande in de bijstand komt gemiddeld € 38,- per maand tekort en een gemiddeld gezin met twee kinderen ouder dan 12 jaar € 181,- per maand (Nibud 2021). Om toch te kunnen zorgen dat er genoeg eten op tafel is, schrappen mensen diverse posten in hun huishoudboekje, zoals onderhoud in huis, gezondheidszorg, kleding, vrije tijdsuitgaven en vervoer. Nu dreigen zij in ernstige problemen terecht te komen, door:

➤ Te fors stijgende vaste lasten

Met de stijging van energieprijzen, door een verveelvoudiging van de gasprijs; de stijgende zorgpremies (gemiddelde verwachting is 43,- per maand) en de stijgende voedselprijzen, komen heel veel mensen in ernstige problemen. Er valt namelijk niet meer te schrappen in het huishoudboekje. Terwijl een groot deel van de mensen die langdurig van een laag inkomen rondkomt een slechte gezondheid heeft. Zij worden gemiddeld genomen 18 jaar eerder ziek en overlijden zeven jaar eerder dan mensen met een hoger inkomen (RVZ, 2021).

➤ Lopende schuldregelingen zijn niet flexibel

Mensen in een lopende schuldregeling komen per direct in de problemen met een hogere energienota omdat de kosten voor energie in het vrij te laten bedrag niet worden gecorrigeerd.

Mensen worden radeloos

Wij zien dat mensen maatregelen nemen in huis om zonder verwarming de winter door te komen. We zien dat mensen zich afvragen hoe ze hun zorgkosten nog verder kunnen minimaliseren en we zien mensen radeloos worden omdat ze niet meer weten hoe het verder moet.

'Rebecca – werkende moeder met luchtwegklachten en volwassen chronisch zieke zoon, wonend in een sociale huurwoning, label E – doet haar verwarming niet meer aan en wast en doucht tegenwoordig met koud water. Op deze manier probeert zij haar energierekening zo laag mogelijk te houden. De was droogt nauwelijks meer, het huis wordt steeds vochtiger en de kans op schimmel steeds groter. Met alle gezondheidsgevolgen van dien. Ze kiest hiervoor omdat ze niet meer weet hoe het anders moet.'

¹ De Landelijke Armoedecoalitie is een netwerk van landelijke partijen die zich vinden in het gezamenlijke doel om armoede en schulden aan te pakken. Aangesloten zijn: ATD Vierde Wereld, Alliantie Vrijwillige Schuldhulpverlening, Burgerkracht De Pijler, FNV, Gemeente Utrecht, Ieder(in), Landelijke Cliëntenraad, Sociaal Werk Nederland, Sociale Alliantie, SUNN, Valente, Werkplaats COMO, Woonbond, Armoedecoalitie Utrecht. De kenniscentra Movisie, Nibud en NVVK ondersteunen de Armoedecoalitie inhoudelijk met kennis over wat werkt bij een effectieve aanpak van armoede en schulden.

De lopende schuldregelingen bieden namelijk geen mogelijkheid om de sterke stijging van energieprijzen te corrigeren.

➤ **De compensatieregeling van € 400,- per jaar voor alle huishoudens schiet ernstig te kort**

De maatregel is ongericht, terwijl de gasprijs voor minima een veel groter probleem is dan voor mensen met een ruim budget. Op jaarbasis is een alleenstaande met een minimuminkomen – zonder prijsstijging – gemiddeld € 1.020,- aan gas en elektra kwijt en een gemiddeld gezin € 1.620,- (Nibud, 2021). Een tegemoetkoming van € 400,- per jaar is voor deze groepen volstrekt onvoldoende om een verveelvoudiging van de gasprijs het hoofd te kunnen bieden.

Daarom luiden wij, als Landelijke Armoedecoalitie de noodklok en vragen u dringend om bestaanszekerheid te garanderen voor mensen die nu moeten rondkomen van een laag inkomen. Dit kunt u doen door:

Per direct:

- Een toereikende en gerichte compensatie af te spreken voor energielasten voor mensen met een inkomen tot minimaal 130% van de bijstandsnorm en bijvoorbeeld aan te sluiten bij het [voorstel](#) van de Woonbond, FNV en Milieudefensie. Dit voorstel voorziet in een eerlijke en meer gerichte compensatie;
- Deze huishoudens voorrang te geven bij het isoleren en verduurzamen van de woningen zonder dat hun woonlasten stijgen en eenmalig een warmtefonds in te stellen voor isolatiemaatregelen om corporatiewoningen met een slecht label de komende jaren op te knappen.

Regel het structureel, maak pleisters plakken overbodig

Tegelijkertijd roepen wij u – net als de VNG en Divosa op - om niet alleen pleisters te plakken maar **structureel een voldoende en voorspelbaar inkomen** te borgen, door in te zetten op:

- Een verhoging van het minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen, inclusief automatische inflatiecorrectie;
- Een betrouwbaar, duidelijk en eenvoudig toeslagenstelsel, waarbij het risico en de regeldruk bij de overheid ligt in plaats van bij de burger;
- Een berekening van de beslagvrije voet inclusief de woonlasten die niet in de kale huur zijn verwerkt, zoals: gas, elektriciteit en water. Anders verliest de beslagvrije voet zijn functie om bestaanszekerheid te kunnen garanderen;
- Toegang tot schuldsanering ook voor mensen met een fraudeschuld mogelijk te maken.

Daarnaast vragen wij u om in de **Participatiewet en Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen:**

- De kostendelersnorm af te schaffen. Deze maatregel werkt dakloosheid in de hand. Zeker met de huidige woningnood en stijgende lasten is het noodzakelijk om de handen ineen te slaan en slim beleid te maken door te stimuleren dat mensen een huishouden delen, in plaats van dit af te straffen.
- Categorieale bijzondere bijstand mogelijk te maken, zodat gemeenten inwoners beter kunnen helpen om incidentele problemen - zoals explosief gestegen energiekosten - op te vangen.

Tot slot vragen wij u om de **SER-verkenning 'Werken zonder armoede'** als kader mee te nemen voor toekomstig beleid dat erin voorziet om:

- Werk- en inkomenszekerheid te realiseren die in combinatie voorzien in bestaanszekerheid:
 - door vergroting van de contracten en uren in sectoren waar dat nu te laag ligt

- de bijverdienregeling voor mensen met een uitkering te verruimen zodat het besteedbare inkomen van werkenden toereikend is om van rond te komen.
- De grondslagen van het sociaal minimum te evalueren en te actualiseren aan de stand van 2021;
- Een breed toegankelijke arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zzp'ers te realiseren;
- Extra zekerheden te creëren voor mensen met een arbeidsbeperking die weer aan het werk gaan, zodat zij geen nadelige inkomensgevolgen hebben als zij een stap terug moeten doen vanwege (tijdelijke) verergering van lichamelijke of psychische klachten.
- En bij de uitvoering ook oog te hebben voor de vele publiek-private initiatieven.

Met hartelijke groet, namens de Landelijke Armoedecoalitie,

Jan van Leijenhorst, voorzitter

de **Sociale Alliantie** voor een samenleving zonder armoede

De kenniscentra Movisie, Nibud en NVVK ondersteunen de Armoedecoalitie inhoudelijk met kennis over wat werkt bij een effectieve aanpak van armoede en schulden.

